

RISØR KOMMUNE
Rådmannen

Arkivsak:
Arkiv:
Saksbeh: Hege K. Kirkhusmo
Dato: 270814

Høringsuttalelse; plikt til å stille vilkår om aktivitet ved tildeling av økonomisk stønad til livsopphold – forslag om endring i lov om sosiale tjenester i NAV § 20.

Utv.saksnr	Utvalg	Møtedato
	Helse- og omsorgskomiteén	110914

Rådmannens innstilling:

Høringsuttalelse utarbeidet av NAV leder oversendes Arbeids- og sosialdepartementet.

Vedlegg; Høringsnotat
Forslag høringsuttalelse

Kort resymé

Arbeids- og sosialdepartementet viser til vedlagte høringsnotat hvor det foreslås endringer i lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen § 20.

Frist for høringsuttalelsen er 4.september og forslag til høringsuttalelse utarbeidet av NAV leder er drøftet i møte i område omsorg 270814. Det ble da vedtatt å sende høringsuttalelsen som en foreløpig uttalelse til Arbeids- og sosialdepartementet innen fristen, med forbehold om endelig politisk behandling i Helse- og omsorgskomiteen 120914.

Saksopplysninger

I dag har kommunene rett, men ikke plikt til å stille vilkår ved tildeling av økonomisk stønad, og det er stor variasjon i kommunenes bruk av denne muligheten.

Regjeringen ønsker både økt bruk av vilkår om aktivitet og likere praksis mellom kommunene, og foreslår derfor en lovendring som innebærer at Nav-kontorene får plikt til å stille vilkår om aktivitet ved tildeling av økonomisk stønad med mindre tungtveiende grunner taler mot dette.

Økonomi

Det er en forutsetning for vilkårssetting at det er relevante tiltaksplasser tilgjengelig med et faglig forsvarlig innhold. Dette vil medføre kostnader for kommunen som ikke ligger inne i budsjettet. Det er vanskelig å se hvordan budsjettet til sosialhjelp kan kuttes for å øke innsatsen på arbeidstreningsprosjektet.

Kommuneplan

6.5 SÆRLIGE UTFORDRINGER I RISØR KOMMUNE 2014 - 2025

Utdrag fra Utfordringsdokumentet; FOLKEHELSE- OG LEVEKÅR

- engasjere hele kommunen i folkehelsearbeid og forebygging, med spesielt fokus på barn og unges levekår

Vurderinger

Selv om dagens lovtekst gir kommunene nok mulighet til å sette vilkår er vi positive til lovendring. Dette da vi har erfaring med at aktivitet for sosialhjelp hjelper mennesker ut av passivitet. Aktivitetsplikt/-rett er ressurskrevende å følge opp og gi innhold, derfor forutsettes det at det følger penger med til kommunene for å drive kommunale arbeidstreningstiltak.

Rådmannens konklusjon

Høringsuttalelse utarbeidet av NAV leder oversendes Arbeids- og sosialdepartementet.

Høringsuttalelse – plikt til å stille vilkår om aktivitet ved tildeling av økonomisk stønad til livsopphold – forslag om endring i lov om sosiale tjenester i NAV § 20.

Det vises til høringsnotat fra Arbeids- og sosialdepartementet der departementet ber kommunene gi innspill knyttet til økonomiske og administrative konsekvenser av forslaget med utgangspunkt i den oppfølging kommunen i dag har av sosialhjelpsmottakere.

Risør kommune har i lang tid stilt vilkår om aktivitet etter lovens § 20 der dette har vært vurdert som hensiktsmessig. Vi stiller f.eks. vilkår om deltakelse i statlige arbeidsmarkedstiltak, så som arbeidspraksis i private virksomheter eller i kommunale enheter under oppfølging av tiltakskoordinator på NAV.

Vi opplever at det er flere personer som søker sosialhjelp enn det er mulig å framskaffe aktivitetstilbud/tiltaks plasser til. Dette skyldtes to forhold; både at brukere krever mer oppfølging enn det er kapasitet til, samt at antall tiltaks plasser for arbeidssøkere med standard og situasjonsbestemt behov for innsats fra NAV er redusert våren 2014.

Det er en forutsetning for vilkårssetting at det er relevante tiltaks plasser tilgjengelig med et faglig forsvarlig innhold. Dette vil medføre kostnader for kommunen som ikke ligger inne i budsjettet. Det er vanskelig å se hvordan budsjettet til sosialhjelp kan kuttes for å øke innsatsen på arbeidstreningsprosjektet. Departementet påpeker at det må forventes at store deler av investeringene i oppfølging av stønadsmottakerne tjenes inn ved reduserte sosialhjelpsutgifter og økte skatteinntekter på noe sikt. Vi ser at det er to grupper som koster kommunen mest i økonomisk sosialhjelp; det er barnefamilier, ofte innvandrerfamilier, der forsørgere av medisinske grunner mottar uføretrygd og ikke er i stand til å jobbe. Trygdeytelsen er lav på grunn av liten opptjening i folketrygden og således ikke mulig å leve av. Den andre gruppen er rusmisbrukere som ikke er motivert for behandling og som mottar sosialhjelp til livsopphold og boutgifter. Ingen av disse gruppene kan anses å være aktuelle for aktivitetsplikt etter nytt lovforslag, og det er derfor lite sannsynlig at den økonomiske gevinsten blir så stor som høringsutkastet legger opp til.

Vår erfaring tilsier at utgiftene til sosialhjelp til hver enkelt bruker reduseres ved at de får oppfølging i arbeidsrettet aktivitet og etter hvert blir selvhjulpne. Samtidig er det kontinuerlig inngang av nye

sosialhjelpssøkere og «innsparte» midler kan således ikke «ombudsjetteres» til drift av aktivitetstilbud. Risør kommune konkluderer høringsuttalelsen som følger:

- Vi mener for så vidt at dagens lovtekst gir kommunen nok mulighet til å sette vilkår, men er likevel positive til lovendring. Dette da vi har erfaring med at aktivitet for sosialhjelp hjelper mennesker ut av passivitet. Det er særs viktig å ha fokus på unge under 25 år.
- Vi mener at forslag til lovendring legger til grunn individuelle årsaksforklaringer til passivitet i stedet for strukturelle årsaksforklaringer. Dersom man innførte at stønadsmottagere har en aktivitetsrett i kommunene som begrep og som et alternativ til begrepet plikt, ville det avstedkomme at kommunene på den måten må legge til rette for dette og tilby tiltaksplasser.
- Aktivitetsplikt/-rett er ressurskrevende å følge opp og gi innhold, derfor forutsettes det at det følger penger med til kommunene for å drive kommunale arbeidstreningstiltak.
- Administrasjon av plikt til å vurdere vilkår vil kunne håndteres greit av NAV-kontoret, men vi mener at det ikke er nok kommunale og statlige tiltaksplasser pr i dag.
- Arbeidsmarkedspolitikken som begrenser tilgang på tiltaksplasser for unge arbeidssøkere med standard og situasjonsbestemt behov for innsats fra NAV må endres som følge av lovendring i lov om sosiale tjenester i NAV § 20.
- Lovteksten bør være tydelig på at plikten ikke gjelder ovenfor dem som kun mottar supplerende stønad.
- I forslag til ny lovtekst er begrepet «*utføre passende arbeidsoppgaver i bostedskommunen*» utelatt, det bør utdypes tydelig hva som ligger i dette. Mener lovgivere at det også skal stilles et slikt vilkår til en stønadsmottager som har et kortvarig opphold i en annen kommune enn der vedkommende vanligvis oppholder seg?